

Anyaoththon - menedék vagy életforma?

Szerzők: Duzsik Dorottya
Szöllősi Fanni

Konzulens: Dankó Zsófia

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

Építészmérnöki Kar

Lakóépülettervezési Tanszék

2019 Tudományos Diákköri Konferencia

Absztrakt

Mit tehetnek azok a családok, akik olyan élethelyzetbe kerültek, melyben nem tudják biztosítani a saját és a gyermekük lakhatását? Mivel a gyermekvédelmi törvény kimondja, hogy pusztán a szegénység miatt nem lehet a gyermekeket elszakítani szüleiktől, megoldást kell találni ezen családok helyzetére. Erre szolgál a Családok Átmeneti Otthonának nevezett intézményrendszer.

Gyakori azonban, hogy a gyermekeket édesanyjuk egyedül neveli, ilyen esetben segítségért az Anyaotthonokhoz fordulhatnak. Ezekben a házakban főként munkanélküli, egyedülálló, és gyakran bántalmazott anyák, és gyermekeik lelhetnek átmeneti otthonra. Az anyaotthonok fő célja, hogy biztosítsák ezeknek a gyermekeknek a megfelelő életkörülményeket, azzal a reménnyel, hogy ebben az egy-másfél évben édesanyjuk talpra tud állni, és önállóan is képes lesz eltartani családját.

A lakók között előfordulnak olyanok is, akik még sohasem dolgoztak és nehezen birkóznak meg a mindennapi teendőkkel. A gondozók és a szociális munkások segítségével azonban megtanulják, hogyan boldoguljanak egyedül.

Dolgozatunkban a rendszert és a már létező példákat vizsgáljuk, ezekből, és az itt dolgozók véleményéből vonjuk le a következtetéseinket, és keressük a megoldást a felmerülő problémákra.

A rendszer fő célja a családok kiemelése rossz szociális helyzetükből, melyre pusztán az otthon biztosítása számukra nem elég. Olyan problémákra is reagálnunk kell, mint például a munkanélküliség, a képzetlenség, a gyermekfelügyelet, vagy a rendszerbe való beleragadás. Foglalkozni szeretnénk az itt élő anyák és gyermekek foglalkoztatásával, elősegíteni egy jó, és egymást segítő közösség kialakulását. Tervezésünk során ezekre a kérdésekre próbálunk választ adni építészeti döntéseinkkel.

Abstract

What can families do, if they get into a life situation, that they would not be able to provide housing for themselves and their children? The Child Protection Act states, that being in poverty can not be the reason to take a child from their parents, a solution must be found to improve these families' status. The institution called Temporary Family Shelter was founded on this issue.

It is common though, for children to be raised only by their mother, in this case she can turn to a Mothers' Shelter. Mainly unemployed, single, often abused mothers and their children can find temporary help in these houses. The primary goal of a Mothers' Shelter is to provide these children the proper living standards, hoping their mother recovers in the 1-1,5 years they spend there, and will be able to take care of her family.

Amongst the habitants can be found ones that have never worked before, and cope with all the correspondence. With the help of the social workers they can learn how to make one's way in life.

In our essay, we examine the system and the existing examples of these homes, try to draw conclusions from the workers opinion, and find a solution to the problems we encounter.

The system aims to help the families emerge from their low social status, but providing a shelter is just not enough. We must consider the issues of being unemployed, being uneducated, childcare, or being stuck in the system. During the planning process, we tried to solve some these questions with architectural decisions.

Kutatás:

Lakhatási válság

A lakhatás alkotmányos jog, szükséglet a mai társadalmakban. Napjaink egyik legfontosabb feladata a lakhatási válság leküzdése, a megfizethetőséget támogató szabályozások összeállítása. A probléma jelenleg nem csupán országhatáron belül tapasztalható, és nem kizárólag a legszegényebb rétegeket érinti. Mindazok, akiknek az otthona megfizethetőségileg, energiahatékonyan, vagy minőségileg (penészes, zsúfolt stb.) nem megfelelő, érintettek a lakhatási szegénységben. Továbbá azok is, akik területileg vagy jogi szempontból kiszolgáltatott, vagy az átlagosnál rosszabb helyzetben élnek. Magyarországon a becslések szerint ez közel 2-3 millió embert jelent. Mindeközben pedig 2013-as adatok szerint körülbelül 383 ezer üres lakás található az országban.^a

Szociális lakhatás

A lakhatás hozzá tartozik az ember létminimumához, így okkal alakultak ki azon szabályozások, melyek segítenek otthont biztosítani azoknak, akik önállóan nem képesek erre.

Már a középkorban kialakult a közjó eszméje, később, a polgári társadalmakban pedig a társadalmi szolidaritás gondolata. Richard Oestler elmélete szerint a rászorulókat érdekesebb az állam szociális támogatására, mely gondolat végül a chartizmus elvrendszerének alapjául szolgált, ami pedig komoly előrelépésekhez vezetett a rászorulókat segítése érdekében. XIII. Leó pápa 1891-ben kiadott egy egyházi dokumentumot, melyben a családok védelmét szociális jogként, a szegények gondozását pedig az állam feladatánaként említi. Ezután kialakult a szociális állammodell, a szociális jogok pedig alapjogként jelentek meg. Ezek ma a nemzetközi jogban azonban csupán 'soft law'-ként szerepelnek, aminek részét képezi a megfelelő életszínvonalhoz való jog, melyben egyaránt szerepel a táplálkozás, a ruházódás és a lakhatás, ezek pedig okkal nevezhetők alapvető emberi szükségleteknek.^b

A szociálisan hátrányosabb helyzetben lévők általában alacsonyabb pénz-, tudás-, és kapcsolati tőkével rendelkeznek (sőt, sokszor alapvető szükségleteik is kielégítetlenül maradnak), emiatt pedig sokszor hátrányba kerülhetnek, mikor érdekeik védelméről van szó. A szociális jogok mértéke ezért nem függhet az érintettek érdekérvényesítő képességétől.

1

“Csak a kiváltságos kevesek képzeletének vagy érdekeinek lehetett szüleménye a boldog szegénység, az önmagával szíves-örömmel kiegyező igénytelenség (...) délibábja. Meglehet, hogy keveset enni egészséges, de ilyesmi csak annak juthat eszébe, aki sokat eszik, vagy legalábbis sokat ehet. Csak a tartós jóllakottság élménye igazolhatja az étvágy megzabolázásának szigorát.” (Massimo Montanari: Éhség és bőség. A táplálkozás európai kultúrtörténete.)^c

A lakhatási jogból eredő állami kötelelességekről az ENSZ Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Bizottsága az alábbiak szerint vélekedik. A lakhatás joga mindenkit megillet, és ez nem csupán az ember feje felett lévő tetőt jelenti. Az embernek jogában áll, hogy békében, biztonságban, méltóságban élhessen, (ami persze nagyban függ a különböző kulturális, gazdasági, éghajlati és szociális viszonyoktól).

Sokféle lakhatási támogatás létezik, ilyenek például a gyermekotthonok, árvaházak, testi vagy lelki fogyatékosokkal élők számára létrejött intézmények, nyugdíjasotthonok, hajléktalanszállók, szociális bérlakások, vagy a családok számára létrejövő átmeneti otthonok. Ezek főként egyházi, vagy alapítványi intézmények.

Családok Átmeneti Otthona / Anyaotthon

A Családok Átmeneti Otthona (CsÁO) egy olyan intézményrendszer, amely arra hivatott, hogy ideiglenesen, 1, vagy maximum 1,5 évre befogadja azokat a családokat, akik valamilyen váratlan élethelyzet miatt otthontalanná váltak.

Az intézmény célját és funkcióját a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet szakmai ajánlása írja le. „A családok átmeneti otthonában nyújtott segítség célja, hogy az ideiglenesen lakhatási gondokkal küzdő családok számára lehetőséget biztosítson a család egységének megtartására, és a szociális munka eszközeivel támogassa a családot önálló életvitelük megtartásában, vagy annak visszaállításában.”^d

Itt olvashatjuk az eredményességről szóló fejezetet is. „A családok átmeneti otthona önmagában olyan intézmény, amely a család elhelyezésével megelőzi a gyermek családból való kiemelésének szükségességét. Amennyiben a későbbiekben a családtól való elválasztás mégis megtörténik, akkor is ez az ellátás teszi lehetővé, hogy a családból való kiemelés csak utóbb váljon szükségessé. Mivel a gyermek legjobb érdeke saját családjában nevelkedni (ameddig ez nem veszélyezteti egészséges fejlődését), az elhelyezés időszakával a fenti esetben is meghosszabbítja a gyermek életének azon szakaszát, amelyet saját családjában nevelkedve tölthet.”

Az anyaotthonok is hasonló helyzetek megoldására létesültek, viszont ezeket csak (legtöbbször egyedülálló, vagy bántalmazott) anyák és gyermekeik vehetik igénybe. Mivel az itt élő nők sokszor férjeik elől menekülnek ide, ezért többnyire titkosítottak ezen létesítmények adatai.

A rendszernek vannak azonban hátulütői, hibái, melyek kiküszöbölésére legfeljebb megoldási javaslatokat tehetünk dolgozatunk írása során, vagy törekedhetünk a hibák enyhítésére a tervezés folyamán. A legáltalánosabb gond, nem meglepő módon, ezen intézmények mennyiségéből, és az ebből következő folyamatos telítettségéből adódik. Gyakori ugyanis, amikor egyik napról a másikra veszítik el a családok az otthonukat, vagy menekülniük kell a bántalmazott anyáknak a gyermekeikkel. Előfordul, hogy olyan hirtelen kell elhagyniuk a lakhelyüket, hogy

hátra kell hagyniuk minden ingóságukat. Ebben is segítségükre lehetnek ezen intézmények, ugyanis adományokból sok ruha, eszköz, játék, és persze élelmiszer áll az anyaoththonok és az ott lakók rendelkezésére.

A helyszíni szemlékből, az intézményekben dolgozókkal való interjúkból arra következtettünk, hogy a legnagyobb probléma a rendszerben való benne ragadás és az elkényelmesedés. Ennek kiküszöbölése, vagy legalább a probléma mértékének csökkentése talán megoldást jelenthetne az intézmények alacsony számából eredő gondokra is. Hiszen, ha sikeres lenne a program, és teljesülne az eredetileg kitűzött cél, miszerint talpra állnak, önállóvá válnak, és integrálódnak a társadalomba a rászoruló anyák egyetlen ciklus (1-1,5 év) elteltével, akkor nem következne be, hogy egyik anyaoththonból a másik anyaoththonba költöznek. Ennek következtében pedig sokkal kevesebben lennének párhuzamosan a rendszerben, akik foglalják a helyet a többi rászoruló elől.

Ezek a nehéz sorsú anyák a környezetüktől általában nem nagyon kapnak segítséget, így például nehéz megoldaniuk, hogy dolgozni, vagy csak épp az állásinterjúkra eljárjanak egy kicsi baba mellett. A munkanélküliség általánosnak nevezhető probléma, melynek fő oka a nem megfelelő képzettség (és a nők hátrányos helyzete a munkaerőpiacon). A nők, akiknek pedig van is állása sem keresnek annyit, hogy képesek legyenek fenntartani egy saját lakást, vagy fizetni egy, (a munkahelyüktől és az óvodától/iskolától megközelíthető távolságra lévő). Alkalmatlanság a mai, megfizethetetlenül magas bérleti árak mellett. Más kérdés, hogy sokszor ezek a munkahelyek is csak részmunkaidős, vagy egyáltalán nem bejelentett munkát biztosítanak, amely idős korukra is kiható nehézséget jelent majd számukra.

Emiatt elképzelhető, hogy ha közülük valakinek sikerül is kikerülnie a rendszerből, az sokkal rosszabb minőségű lakásra, életkörülményekre tud csak szert tenni, mint amelyet az anyaoththonok tudtak részükre nyújtani. Továbbá elveszíti azt a mindennapi segítséget is, amelyet a szociális munkások és az otthonban kialakult közösség jelentett az anyáknak és gyermekeiknek. Az átmeneti otthonokban ugyanis megtanítják, és támogatást nyújtanak nekik abban, hogyan intézzék például hivatali ügyeiket, vagy hogyan pályázzanak meg egy állást). Emellett néhány

intézményben még különböző felnőtt továbbképzéseket is tartanak. A nők minimális számítógép használatot, nyelvet is tanulhatnak vagy például az ott élők életvezetési tanácsadáson is részt vehetnek. Ennek ellenére a legtöbben, amikor lejár az az idő, melyet maximálisan az adott helyen tölthetnek (amelynek elvileg elegendőnek kellene lennie ahhoz, hogy kellően rendbe tegyék az életüket), mégis tovább költöznek egy másik anyaotthonba, majd egy-másfél év múlva a következőbe. Felmerül a kérdés, hogy a fentebb említett számos segítség ellenére, miért ragadnak mégis a rendszerbe? Mit lehet még értük tenni, hogy valóban önállóvá váljanak? Hogyan lehetne őket még motiválni? Ezekre a kérdésekre igyekszünk választ adni a tervünk formálásával.

Tervezett épület

Koncepció

A koncepció kialakítása során az olyan szempontokat tartottuk szem előtt, mint például a közösség szerepének fontossága, egymás segítése, a gyerekekkel való közös programok, a munkaterápia, lehetőség biztosítása a tanulásra, fejlődésre, (ezáltal az anyák motiválása és fokozatos integrálása a társadalomba), és a város zöldítésének fontosságára való odafigyelés.

A kialakított zárt, hátsó udvar főként a gyermekekért jött létre, nagy területet biztosít a játékhoz, miközben biztonságérzetet kelt, amelyre ezeknek a fiataloknak sorsukból adódóan nagy szüksége van.

A lapostető teraszának kialakítása során leginkább az anyákra gondoltunk. Veteményeseket és egy kis üvegházat képzeltünk ide, ugyanis itt sokkal több fény éri az ágyásokat, mint a kertben, ezáltal sokkal alkalmasabb a növények termesztésére is. Itt lehetőségük lenne maguknak megtermelni a zöldségeket és együtt dolgozhatnak a gyerekekkel is. Megismerhetnék az étel eredetét és értékét, emellett pedig a szabad levegőn töltött idő is nagyon jó lélektani hatással bír.

2

3

Ezt bizonyítja egy, a Journal of Health Psychology-ban megjelent tanulmány, amely szerint a vizsgálat, ahol a résztvevő alanyok szignifikánsan nagyobb stresszcsökkenésről számoltak be egy nehéz feladatot követő félórás kertészkedés, mint harminc perc csendes olvasgatás után. A kertészkedés nem csupán a kortizol szintjét csökkentette a kísérlet alanyainál, de a pozitív hangulatuk is sokkal gyorsabban helyreállt a növényekkel való foglalatosskódást követően. ^e

Továbbá a megtermelt zöldségekből eladhatják a felesleget az anyaatthonhoz tartozó üzletben, (melyről lentebb részletesebben is szó lesz). Nem elhanyagolható emellett a kialakított zöldterület sem, melyre a sűrűsödő városi környezetben egyre nagyobb szükség van.

4

5

A legfontosabb számunkra a koncepció megalkotásakor egy műhely és egy hozzá tartozó adománybolt szerű intézmény létesítése volt. Itt készíthetnének különböző kézműves alkotásokat, melyek értékesítéséből némi bevételre tehetnek szert. Ha nem is sok ez a kereset, lélektani hatása annál fontosabb. A munkanélküliség, az érzet hogy nincs rájuk szükség, (főleg hosszútávon), egyre kilátástalanabbá teheti a jövőről alkotott képüket. Ennek az érzésnek az enyhítésével próbálná ez a rendszer biztatni, motiválni őket.

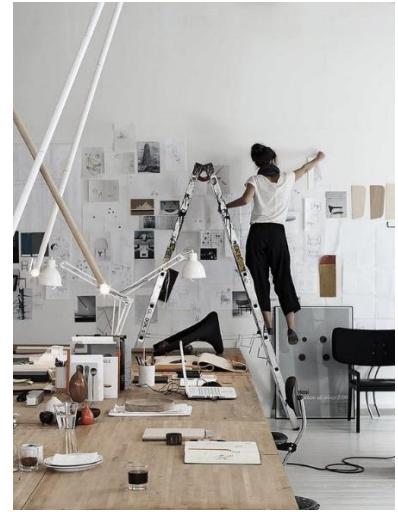
Megtaníthatják egymást például varrni, vagy ki-ki, amihez ért, ezzel erősítve a közösségüket, sőt, a gyerekek is éppúgy kivehetik a részüket a munkából, festhetnek, hajtogathatnak.

6

7

8

A kézműves műhely és bolt azonban csak egy példa lenne erre a fajta munkaterápiás módszerre. Foglalkozhatnának akár sütéssel, főzéssel, feldolgozhatnák a saját maguk által megtermelt zöldségeket, gyümölcsöket, például aszalhatnak vagy készíthetnének lekvárt, és még megannyi kihasználási lehetőség rejlik ebben a két kis plusz helyiségben.

9

10

A harmadik fontos egység pedig a könyvtár / számítógépes- / tanuló szoba, ahol szabadidejükben tanulhatnak, olvashatnak, internetezhetnek. Ezen túl azonban helyszíneül szolgálhat tanfolyamoknak (pl. számítógéphasználat), továbbképzéseknek, munkatréningeknek (önéletrajz-/ motivációslevél írás, állásinterjúra való felkészítés stb.). Lehetőséget nyílik továbbá nyelvi órák tartására is, ami nagy mértékben segítheti későbbi elhelyezkedésüket a munkaerőpiacon.

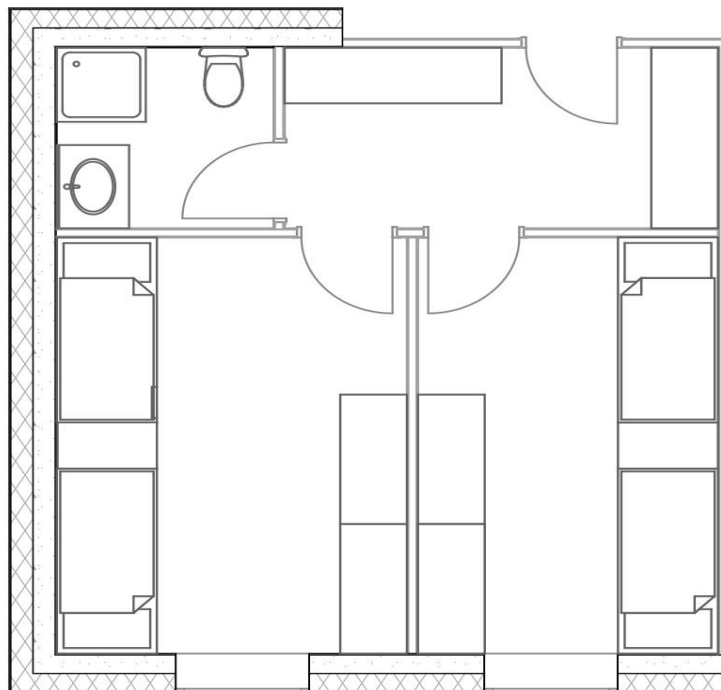

11

Egyes részletek

Szobaegység

Egy egység két lakószobát, egy közös fürdőt és előteret tartalmaz. A kisebbik szobában egy anyuka és gyermeke alszik, ahol az ágyakon kívül, egy asztal és egy nagyobb szekrény található. A szomszédos szobában pedig 3 főt helyezünk el, hasonló berendezéssel, csak szimpla ágy helyett emeletes ágygal. A berendezések olyan szinten rugalmasok, hogy az ágyat ki lehet cserélni kiságyra, az asztal lehet csak rakodó felület, de igény szerint az iskolások tanulhatnának is ott. Ez az egység akár egy öt fős családot is ki tud szolgálni úgy, hogy a legkisebb gyerek az anyukával, a többiek a másik szobában alszanak. A fürdőt és az előszobát alapvetően a két család közösen használja.

Berendezési tárgyak

Mikor a működésre kérdeztünk rá az otthonokban, akkor többször is előjött a bútorok minőségének a fontossága. Míg a szobákban beépített szekrény és masszív ágy a jó megoldás, addig a konyhákban a fém vagy kő felületű konyhapult, ami bírja a folytonos használatot és a nem mindig szakszerű tisztítást. Hasonló okok miatt az ajtólapok műanyagok és a járófelületek csúszásmentesek és kopásállóak.

12

13

A túlzás viszont itt is félrevezető lehet, hiszen, ha az otthonban drága bútorok várják az újdonsült lakókat, akkor nehezen tudják felmérni az értékét és egy olyan minőséget várhatnak el később, amit sokszor a felső középosztály is ritkán enged meg magának.

14

15

Terv

Helyszín

A dolgozatunk célja egy olyan típusterv megalkotása, ami városi környezetben, foghíjtelekre épül. Hogy szemléltetni tudjuk, egy konkrét telekre helyezve mutatjuk be. A telek Budapest 8. kerületében, a Szerdahelyi utca 9. szám alatt található, ahol az építménymagasságok változatosak. A környékre zárt sorú beépítés jellemző, a telkek változatos alapterületűek és formájúak. A környék több szociális ellátó intézménnyel rendelkezik, mint például a néhány sarokra található hajléktalanszálló vagy a megannyi bérlakás.

16

17

18

Alaprajzok

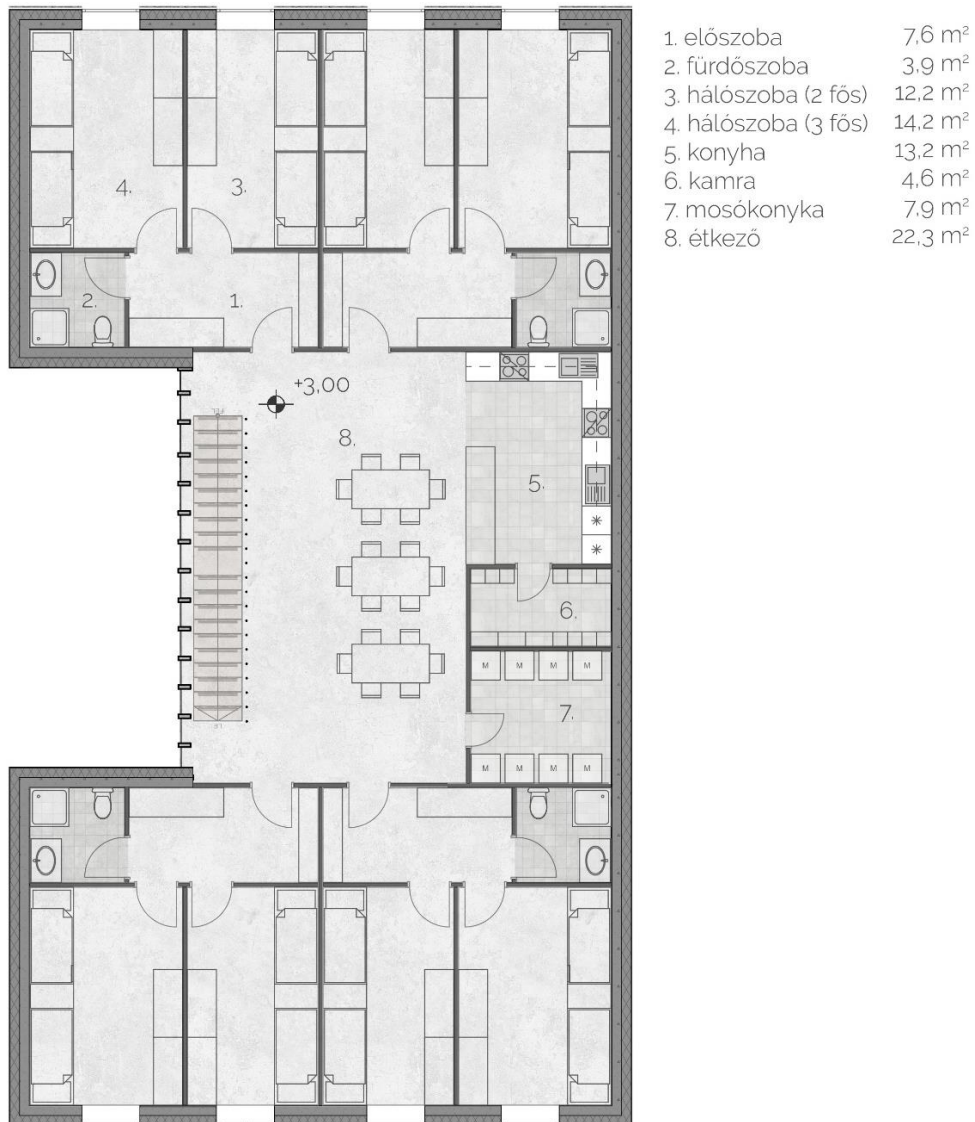
Földszint

A földszinten kapott helyet a kiszolgáló funkciók nagy része. A házat két helyről lehet megközelíteni, az egyik bejárat a boltba nyílik, és külön helyről lehet az anyaatthonba bemenni. Az alaprajz három egységre tagolódik: az utcafronthoz közeli rész a munkáé, a középső a hétköznepoké és a közösségé, a hátsó pedig a fejlesztésé.

Emelet

Az emeletek a lakó funkciót látják el, így itt találhatóak a szobaegységek, melyek szintenként 20 fő elhelyezését tudják biztosítani. Mindkét emelethez tartozik egy közös konyha, kamra, (ahol minden családnak zárható szekrénye van), étkező és mosókonyha.

Pince

Az alagsor elsődleges funkciója a tárolás, ezért itt helyezkednek el a különböző raktárak (élelem-, ruha-, bútor-, eszköztár). Mivel a szellőztetés sok helyen nehezen megoldott - a foghíjtelekből adódóan-, ezért mesterséges szellőzést alkalmazunk, ami a gépészeti helység méretét is megnöveli, amely szintén a pincében található.

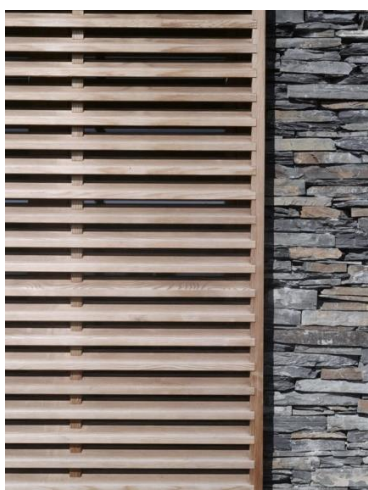
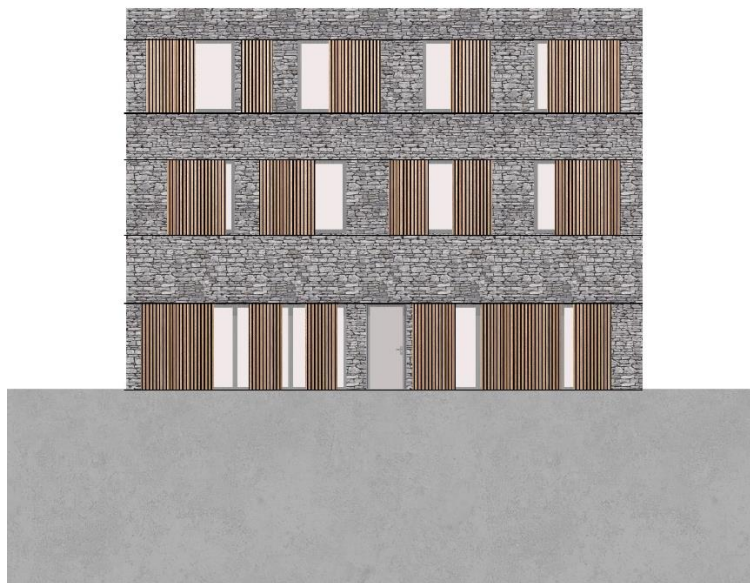
Metszet

A ház középső részén egy belső udvar található, ami lehetőséget biztosít, hogy a belső terekbe is jusson természetes fény. A napsugarak mellett fontos a növények közelsége is, hiszen ez is javítja a közérzetet. A függönyfalban található nyitható részek, ami megkönnyíti a szellőzést. Ez különösen előnyös lehet a műhelynél, ahol ha olyan eszközöket (például festéket, sprayket) használnak, aminek a belélegzését kerülni kell.

Homlokzat

A homlokzat kialakításával a nyitottság és zártság kettőségére szeretnénk volna ráerősíteni. A kő alapra, sínes rendszerrel fa paneleket raktunk az ablakok elé, amik szabadon mozgathatók. Így a ház külseje jól tükrözi az éppen ott lakók lélekállapotát, hiszen ha éppen zártságra és biztonságérzetre van szükségük, akkor behúzzák, ha már készen állnak, hogy nyissanak a külvilág felé, akkor szimbolikusan is megtehetik azt.

19

20

Látvány

Tartalomjegyzék

Magyar nyelvű absztrakt	2
Angol nyelvű absztrakt	3
Kutatás	
Lakhatási válság	4
Szociális lakhatás	4
Családok Átmeneti Otthona/ Anyaotthon	6
Tervezett épület	
Koncepció	9
Egyes részletek	
Szobaegység	13
Berendezési tárgyak	14
Terv	
Helyszín	15
Alaprajzok	17
Metszet	18
Homlokzat	19
Látvány	20

Hivatkozott irodalom

- a) Éves jelentés a lakhatási szegénységről (2018)
- b) <https://habitat.hu/mivel-foglalkozunk/lakhatasi-jelentesek/lakhatasi-jelentes-2018/>
https://www.habitat.hu/files/Lakhatasi_jelentes_gyorsjelentes_140528.pdf
(letöltve 2019.10.27. 12:00)
- c) Kardos Gábor (2009): Lakhatás és méltóság. In Emberi méltóság korlátok nélkül. A gyermekek, a hajléktalanok és a gyülekezők jogai. Hajas Barnabás és Szabó Máté (szerk.). Budapest: Az Országgyűlési Biztos Hivatala
- d) Massimo Montanari (1996): Éhség és bőség: a táplálkozás európai kultúrtörténete. Atlantisz kiadó
- e) Nemzeti család és szociálpolitikai intézet (2011) TÁMOP 5.4.1. „Szociális és gyermekvédelmi szabályozó rendszer kidolgozása” pillér Családok átmeneti otthona fejezete Budapest
- f) Agnes E. Van Den Berg, Mariëtte H.G. Custers (2010) Gardening Promotes Neuroendocrine and Affective Restoration from Stress
<https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1359105310365577> (letöltve 2019.10.27. 12:00)

Képek hivatkozásai:

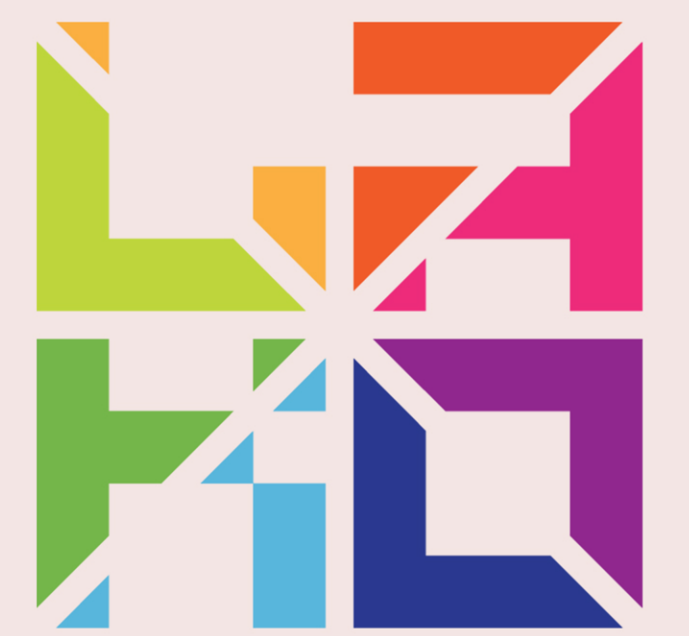
(összes letöltve 2019.10.27. 12:00)

1. <https://www.newsbeast.gr/weekend/arthro/4421900/i-zoi-dyo-diasimon-kroison-poy-dimioyrgithikan-apo-to-miden>
2. http://www.chacofederal.com/vernota.asp?id_noticia=28951
3. Alana Paterson
4. <https://www.instagram.com/p/BzKlS5Zlu4N/>
5. <https://trendland.com/wp-content/uploads/2015/11/the-grounds-the-potting-shed-australia-02.jpg>
6. <http://dosfamily.com/2012/10/do-the-museum-workshop-with-your-kids/>
7. <https://thedesignfiles.net/2017/04/zoe-young/>
8. <https://www.flickr.com/photos/47157442@N03/16330010253/>
9. <https://www.bonappetit.com/uncategorized/article/the-top-10-best-bread-bakeries-in-america>
10. <https://www.winterdaisy.com/blog/?offset=1517389200975&category=FAVOURITE+FINDS>
11. <https://comelite-arch.com/portfolio/leicester-modern-islamic-mosque-interior-design/>
12. <https://www.fineshmaker.com/160sqm-house-jerusalem/#.Wovrz11UPpo.facebook>
13. <https://homishome.com/2019/07/24/49-simple-metal-kitchen-design/>
14. <https://www.archdaily.com.br/br/883623/casa-dam-loc-v-plus-studio/59dd8cf7b22e383a41000141-dam-loc-house-v-plus-studio-photo>
15. <http://new.rushi.net/Home/Works/mobilework/id/299031.html>
16. <https://hgmagz.com/50-creative-backyard-garden-playground-for-kids/creative-backyard-garden-playground-for-kids41/>
17. <https://www.mammapretaporter.it/lady/green-life-la/10-idee-di-water-station-per-bambini>
18. <https://homixover.com/90-stunning-small-cottage-garden-ideas-for-backyard-landscaping/>
19. <https://www.archdaily.com/137800/family-house-in-vseradice-studio-pha>
20. <https://www.filt3rs.net/case/wooden-louvered-shutters-sliding-guides-22-171>

ANYAOTTHON - MENEDÉK VAGY ÉLETFORMA?

Csász

szerző: Duzsik Dorottya és Szöllösi Fanni
 konzulens: Dankó Zsófia
 BME Lakóépítettervezési Tanszék, TDK 2019.

munka

üzlet / pékség

műhely / konyha

veteményes, üvegház

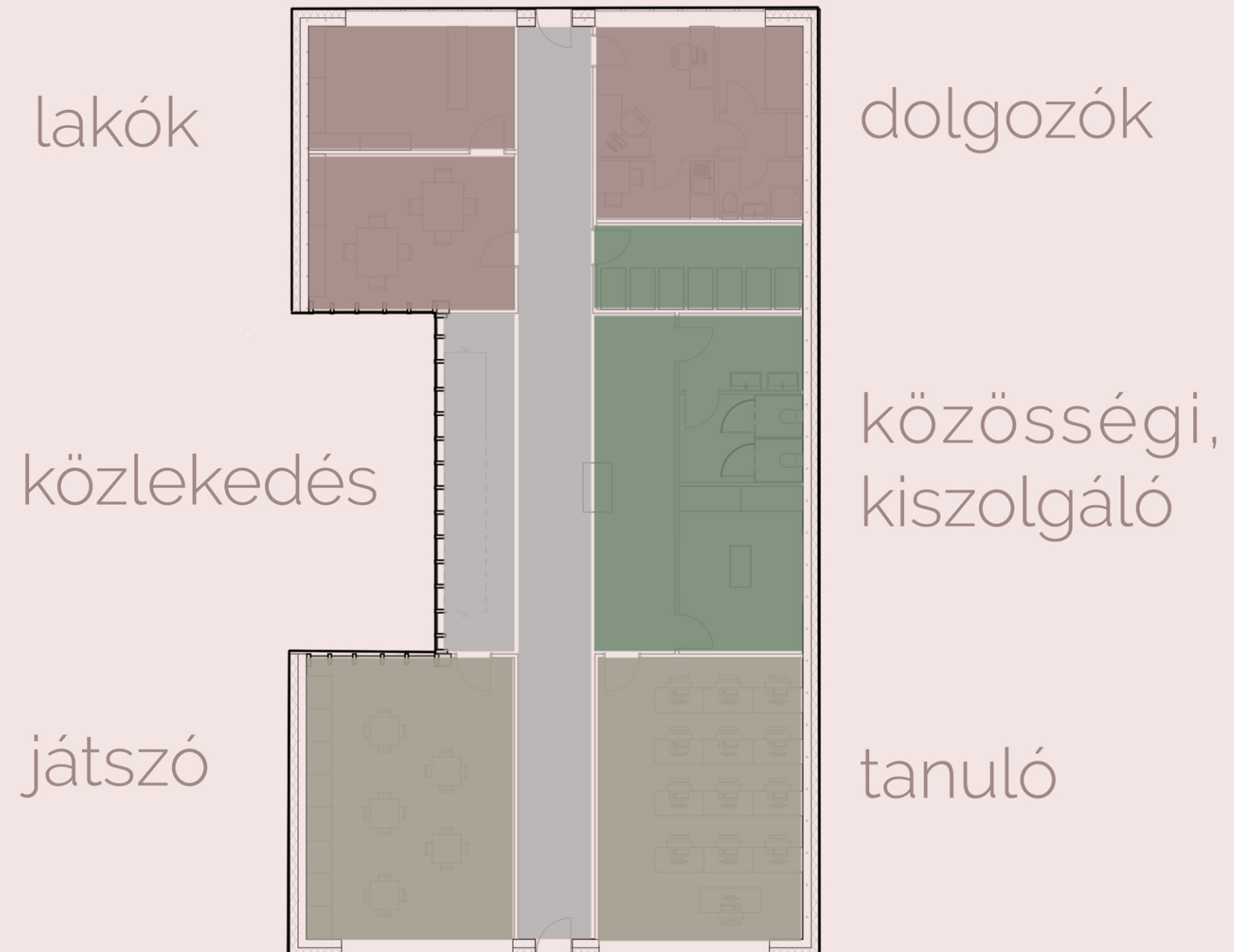
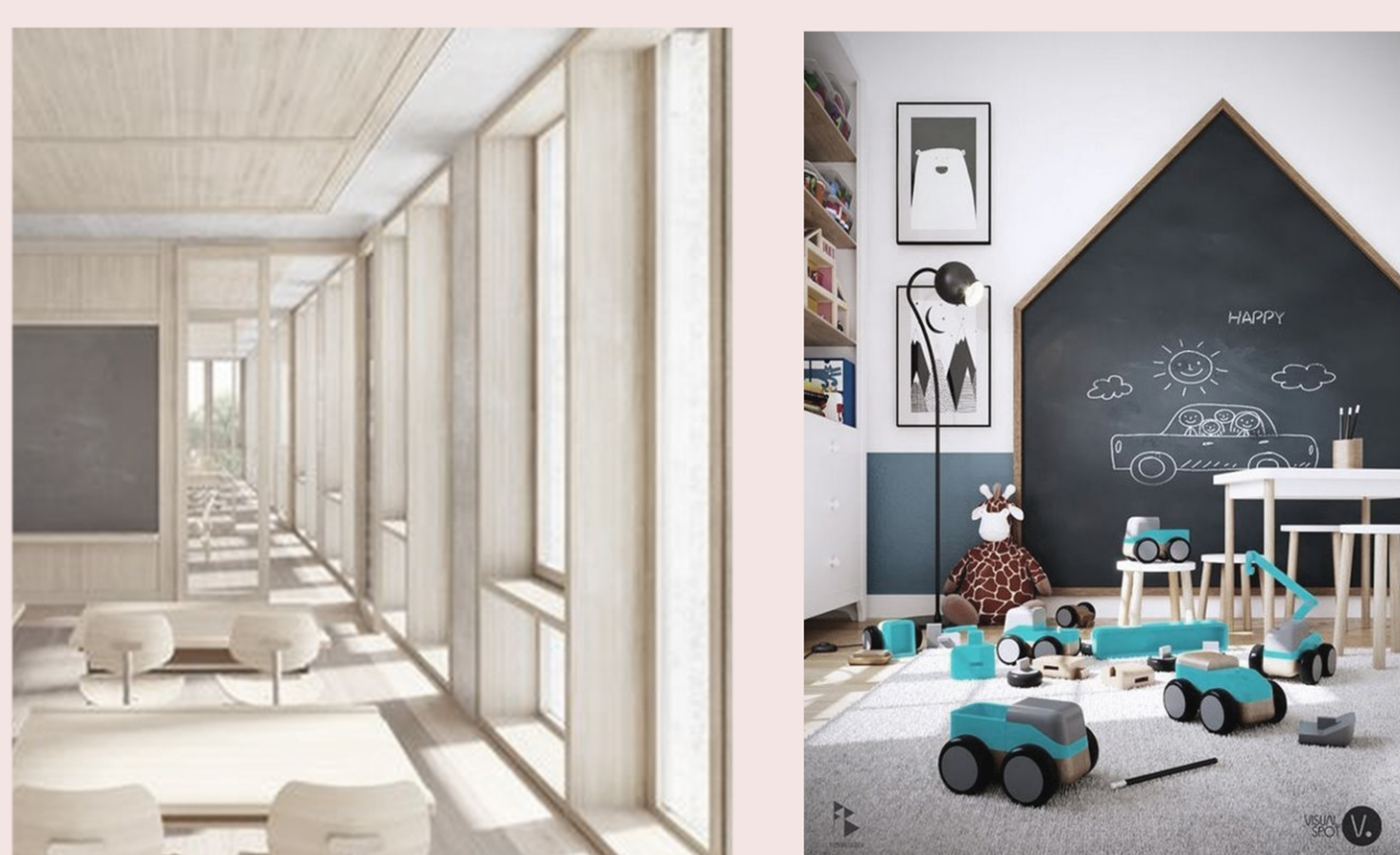
hétköznapi, közösségi

nappali, konyhák

fejlesztő

tanuló és játszó szoba

konceptió

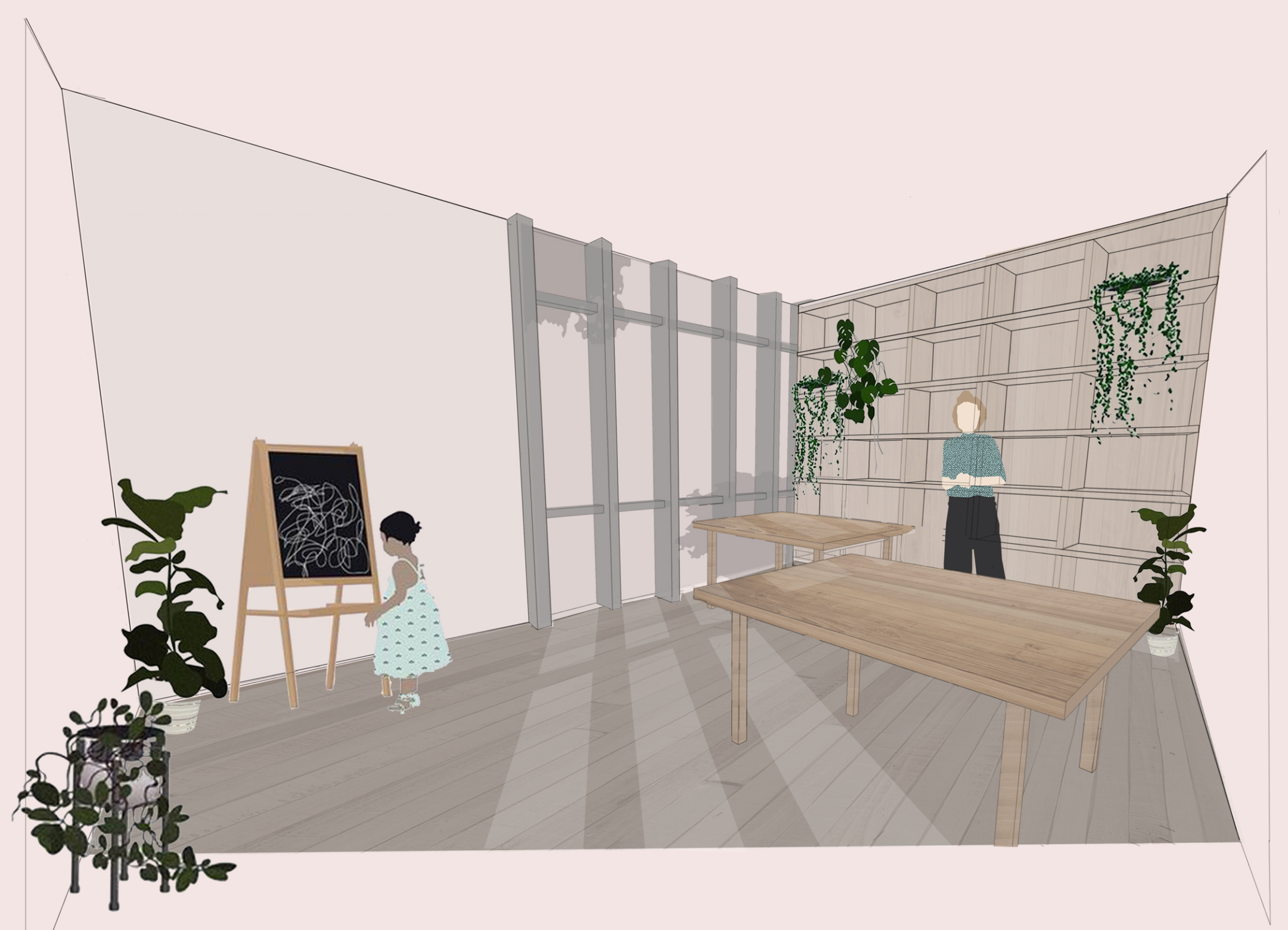
A koncepciónk kialakításakor fontos szempont volt a (sokszor munkanélküli) anyák foglalkoztatása egy jó közösség kialakulásának lehetősége mellett. Továbbá tanulásra, önmaguk és egymás fejlesztésére próbáljuk sarkalni őket, ezzel motiválva az anyákat egy állandó munka és egy saját lakás megszerzésére, ami gyakran elképzelhetetlennek tűnik számukra. Legtöbbször ugyanis ezek a nők anyaotthonból anyaotthonba költöznek gyermekeikkel és képtelenek önállósodni.

Az épület funkcióinak kialakításakor egyfajta munkaterápiának szerettünk volna teret biztosítani. Ez, az anyák foglalkoztatására létrejött program három szintjén zajlana.

A képzések és a nyugodt körülmények közötti tanulás helyszínéül a számítógépekkel felszerelt könyvtárszoba szolgálna. Itt tarthatnak nyelvi órákat vagy különböző oktatásokat, melyek nagy segítségükre lehetnek a munkaerőpiacon való elhelyezkedésükben.

Önmaguk és egymás fejlesztésére létrehoztunk egy műhelyt, ahol kézműveskedhetnek, varhatnak, festhetnek. Mindebben a gyermekek is részt vehetnek, együtt dolgozhatnak édesanyjukkal az alkotásokon, amelyeket az épület utcafrontján található üzletben elkészültük után értékesíthetnek is. Ezen két helyiség létrejöttének célja egy minimális kereseti lehetőség biztosítása a családoknak, önfejlesztő és közösségteremtő szerepe mellett.

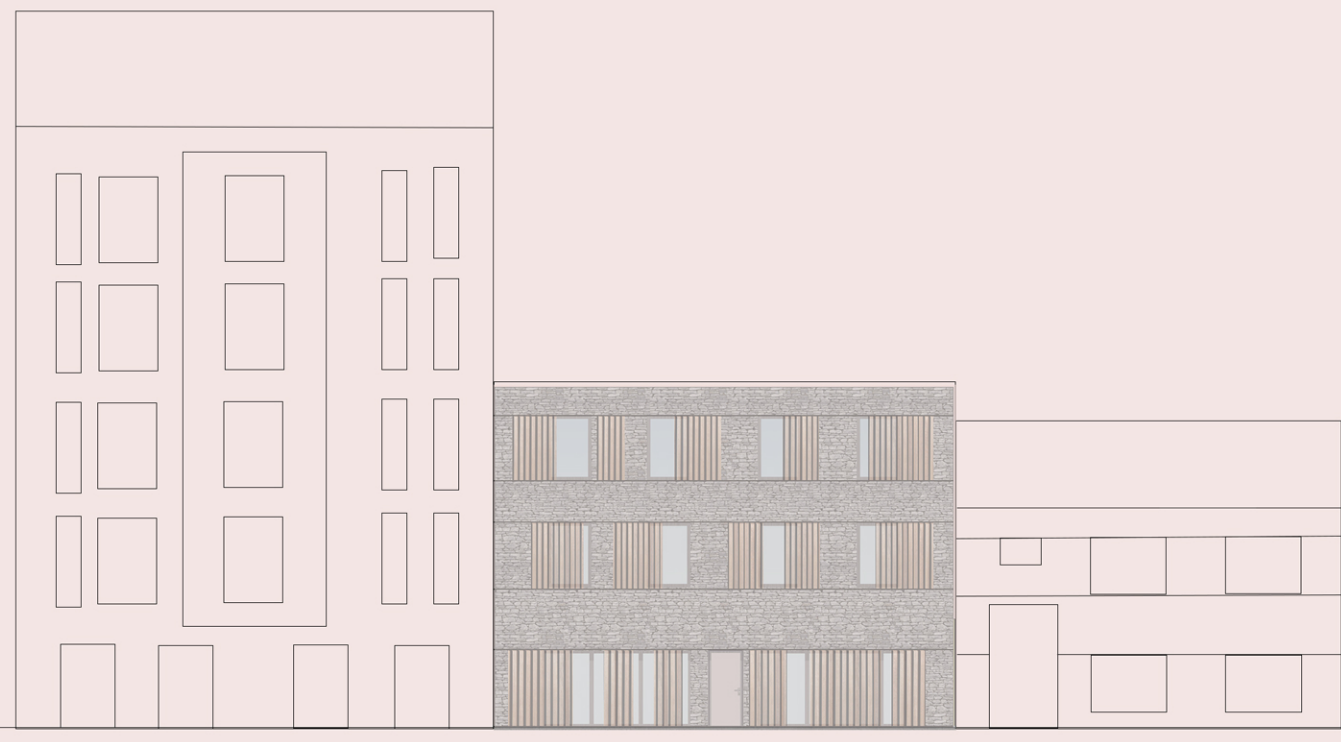
Az elv lényege persze nem maga a műhely, nyithatnak pékséget vagy cukrászdát is, feldolgozhatják és eladhatják a saját maguk által megtermelt zöldségeket, gyümölcsöket is. Erre a termesztésre a harmadik 'foglalkoztató' ad lehetőséget, amely pedig a tetőn kialakított veteményes és üvegház. (Amellett, hogy a zöldtető hozzájárul a város zöldebbé tételéhez), a gyermekeknek itt megadatik a lehetőség, hogy megismerjék az étel eredetét és értékét, emellett a szabad levegőn töltött idő is nagyon jó lélektani hatással bír.

ANYAOTTHON - MENEDÉK VAGY ÉLETFORMA?

Csáo

szerező: Duzsik Dorottya és Szöllősi Fanni
konzulens: Dankó Zsófia
BME Lakóépítészeti Tanszék, TDK 2019.

Helyszín

A dolgozatunk célja egy olyan títusterv megalkotása, ami városi környezetben, foghíjtelekre épül. Hogy szemléltetni tudjuk, egy konkrét telekre helyezve mutatjuk be. A telek Budapest 8. kerületében, a Szerdahelyi utca 9. szám alatt található, ahol az építménymagasságok változatosak. A környékre zártosú beépítés jellemző, a telkek változatos alapterületűek és formájúak. A környék több szociális ellátó intézménnyel rendelkezik, mint például a néhány sarokra található hajléktalanszálló vagy a megannyi bérlakás.

M- 1500

M- 1100

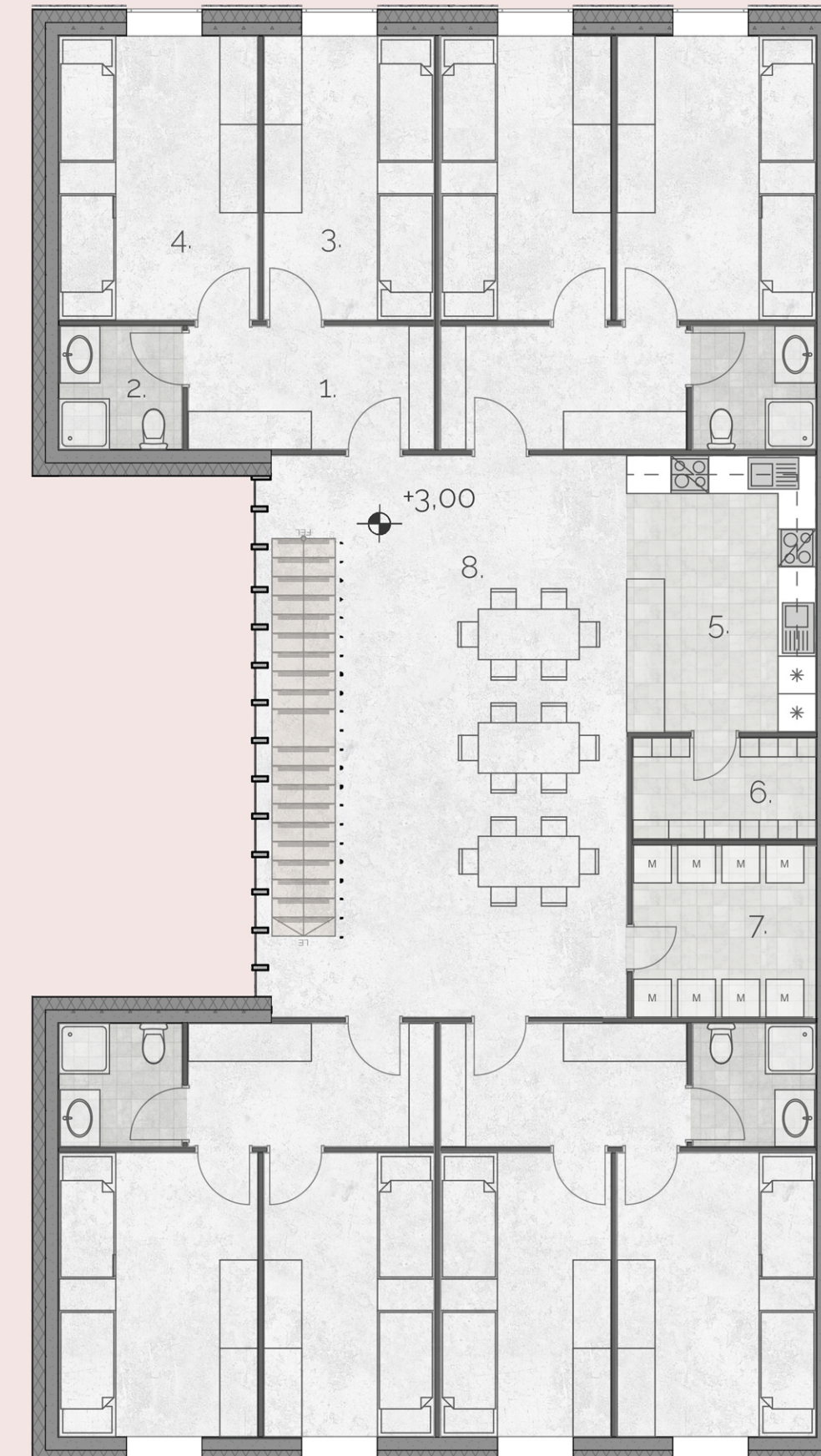
1. bolt	16,5 m ²
2. műhely	18,8 m ²
3. iroda	10,6 m ²
4. teakonyha	4,1 m ²
5. dolgozói háló	5,6 m ²
6. öltöző	2,2 m ²
7. fürdő	2,9 m ²
8. babakocsi-tároló	10,4 m ²
9. nappali	16,3 m ²
10. koedukált mosdó	12,5 m ²
11. interjúszoba	12,2 m ²
12. játszós szoba	36 m ²
	35,4 m ²

Földszint

A földszinten kapott helyet a kiszolgáló funkciók nagy része. A házat két helyről lehet megközelíteni, az egyik bejárat a boltba nyílik, és külön helyről lehet az anyaotthonba bemenni.

Az alaprajz három egységre tagolódik: az utcáfronthoz közeli rész a munkáé, a középső a hétköznapi és a közösségé, a hátsó pedig a fejlesztésé.

M- 1100

1. előszoba	7,6 m ²
2. fürdőszoba	3,9 m ²
3. hálószoba (2 fős)	12,2 m ²
4. hálószoba (3 fős)	14,2 m ²
5. konyha	13,2 m ²
6. kamra	4,6 m ²
7. mosókonyha	7,9 m ²
8. étkező	22,3 m ²

Emelet

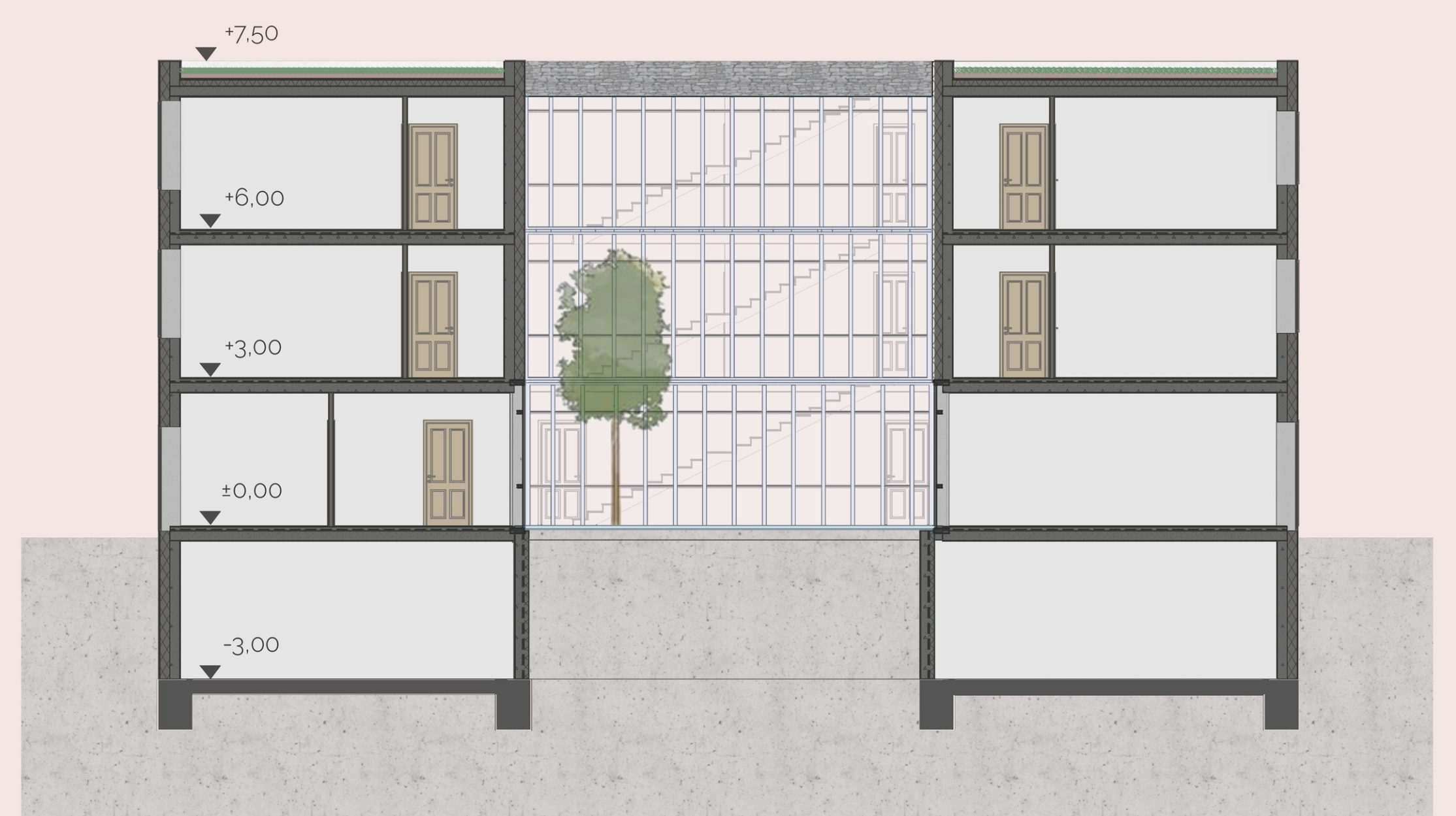
Az emelet a lakó funkciókat látja el, így itt találhatóak a szobaegységek, melyek szintenként 20 fő elhelyezését tudják biztosítani. Mindkét emelethez tartozik egy közös konyha, kamra, (ahol minden családnak zárható szekrénye van), étkező és mosókonyha.

Pince

Az alagsor elsődleges funkciója a tárolás, ezért itt helyezkednek el a különböző raktárak (élelem-, ruha-, bútór-, eszközraktár). Mivel a szellőztetés sok helyen nehezen megoldott - a foghíjtelekből adódóan -, ezért mesterséges szellőzést alkalmazunk, ami a gépészeti helység méretét is megnöveli, amely szintén a pincében található.

Metszet

A ház középső részén egy belső udvar található, ami lehetőséget biztosít, hogy a belső terekbe is jusson természetes fény. A napsugarak mellett fontos a növények közelsége is, hiszen ez is javítja a közérzetet. A függönyfalban található nyitható részek, ami megkönnyíti a szellőzést. Ez különösen előnyös lehet a műhelynél, ahol ha olyan eszközöket (például festéket, sprayket) használnak, aminek a betelepítését kerülni kell.

Homlokzat

A homlokzat kialakításával a nyitottság és zártság kettősége szerettünk volna ráerősíteni. A kő alapra, sínes rendszerrel fa paneleket raktunk az ablakok elé, amik szabadon mozgathatók. Így a ház külseje jól tükrözi az éppen ott lakók lélekállapotát, hiszen ha éppen zártásra és biztonságérzetre van szükségük, akkor behúzzák, ha már készen állnak, hogy nyissanak a külvilág felé, akkor szimbolikusan is megtehetik azt. A hátsó udvarra néző homlokzat az elsővel azonos.

